

Európsky imunizačný týždeň 2014

V roku 2014 bude Slovenská republika už po ôsmy krát participovať na aktivitách Európskeho imunizačného týždňa (EIW), ktorý sa uskutoční v týždni **od 22.4.2014 do 26.4.2014**.

Kampaň EIW, ktorú vyhlasuje úrad Svetovej zdravotníckej organizácie (SZO) pre Európu je zameraná na posilnenie významu očkovania a na zvýšenie zaočkovanosti v jednotlivých krajinách.

Téma tohto ročníka EIW: Podpora očkovania v jednotlivých vekových skupinách

Očkovanie stále patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných chorôb. Účinnosť očkovania je jednoznačne dokázaná ústupom až vymiznutím mnohých ochorení, ktorým sa dá vďaka očkovaniu predchádzať. V SR sa začalo so systematickým celoplošným očkovaním koncom štyridsiatych rokov minulého storočia. V roku 1986 bol v súlade s odporúčaním SZO prijatý **Národný imunizačný program SR**, ktorého cieľom je eliminovať až eradikovať infekčné ochorenia systematickým zabezpečením efektívnej imunizácie detí a dospelých. Vzhľadom na súčasný intenzívny pohyb obyvateľstva vo svete nie je však zavlečenie akejkoľvek infekčnej choroby do ktorejkoľvek krajiny vrátane Slovenska vylúčené.

Pravidelné povinné očkovanie detí v SR sa vykonáva proti desiatim infekciám, a to proti: záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, detskej obrne, vírusovej hepatitíde typu B, hemofilovým invazívnym infekciám, pneumokokovým invazívnym infekciám, osýpkam, parotitíde a rubeole.

Preočkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu sa vykonáva kombinovanou očkovačou látkou každých 15 rokov. V prípade prekročenia odporúčaného intervalu sa preočkovanie proti záškrtu a tetanu vykoná vždy len jednou dávkou pokiaľ je v zdravotnej dokumentácii pacienta dokumentované základné očkovanie tromi dávkami očkovacej látky proti tetanu. Základné očkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu tromi dávkami sa vykoná len v prípade, ak nie je dôveryhodná dokumentácia základného očkovania v minulosti. Prvé preočkovanie dospelých proti záškrtu a tetanu sa odporúča vo veku 30 rokov a ďalej každých 15 rokov.

7 dôvodov, prečo musí očkovanie ostať prioritou v európskom regióne WHO:

1. Očkovanie zachraňuje životy

Očkovanie zachráni vo svete každoročne viac ako 3 milióny životov a zabráni ďalším miliónom prípadov chorôb a celoživotného postihnutia (WHO, 2009). Pred zavedením systematického očkovania detí boli detské infekčné choroby hlavnou príčinou úmrtia.

2. Očkovanie je základným ľudským právom a významnou súčasťou programov na znižovanie chudoby

V každej krajine sa vyskytuje obyvateľstvo, ktoré nie je zaočkované, a preto je náchylné na ochorenie. Napríklad pri vypuknutí nákazy osýpok počas r. 2008 – 2009 v Rakúsku, Bosne a Hercegovine, Bulharsku, Francúzsku, Nemecku, Taliansku, Poľsku a Španielsku bola drvivá väčšina prípadov ochorenia medzi osobami, ktoré neboli zaočkované buď z filozofických dôvodov alebo išlo o osoby z prostredia migrantov a Rómov, ktoré nemuseli mať prístup k očkovačím službám. K ďalším skupinám obyvateľstva, ktorým môže chýbať prístup k očkovaniu, patria zemepisne odľahlé alebo vysídlené populácie.

3. Choroby, ktorým možno predchádzať očkovaním, stále predstavujú riziko

Globálne šírenie chorôb prispieva k opakovanému výskytu chorôb, ktoré sú v Európe inak pod kontrolou a stávajú sa predmetom trvalých obáv. Vhodným príkladom je obrna (poliomelitída). Európsky región WHO bol v roku 2002 vyhlásený za oblasť bez obrny a na zachovanie tohto stavu bolo vyvinuté obrovské úsilie. Napriek tomu zodpovedné európske orgány vyjadrili vážne obavy zo zvyšujúceho sa rizika zanesenia obrny do Európy z iných oblastí. Táto obava sa potvrdila v roku 2010 pri prepuknutí dovezenej nákazy obrnou v Tadžikistane – rozšírila sa do najmenej 3 ďalších krajín s celkovým počtom 475 prípadov nákazy obrnou a 29 úmrtiami.

4. Choroby možno kontrolovať a zlikvidovať

Pri trvalo vysokom pokrytí populácie očkovaním klesá výskyt nákazy chorôb, ktorým možno predchádzať očkovaním.

Spoločným úsilím môžeme niektoré choroby obmedziť alebo zlikvidovať:

- Kiahne, ktoré zvykli zabíjať každoročne 5 miliónov ľudí vo svete, boli zlikvidované v roku 1978 a dnes sú už zabudnuté.
- V európskom regióne WHO sa členské štáty dohodli na ciele zlikvidovať osýpky a rubeolu do roku 2015. Osýpky sa ešte stále prejavujú v značnej miere, ale za uplynulých 10 rokov klesol počet hlásených prípadov o viac ako 96 %: z 215 767 prípadov v roku 1997 na 7 499 prípadov v roku 2010.
- Európsky región WHO bol vyhlásený za „bezobrnový“ (žiadna masová nákaza obrnou) v roku 2002 a počas siedmich rokov nehlásil žiadny prípad obrny.
- Štyri krajiny vo svete zostávajú endemickými ložiskami vírusu obrny (Afganistan, India, Nigéria a Pakistan). Celosvetový boj proti obrne zachránil doteraz 5 miliónov ľudí od ochrnutia (WHO 2005).

5. Očkovanie je ekonomicky výhodné

Očkovanie je bezpochyby jedným z najekonomickejších úspechov verejného zdravotníctva moderných čias. Stojí veľmi málo, ale ponúka obrovské výhody pre zdravie a blaho obyvateľstva. Očkovanie má významný ekonomický vplyv presahujúci úspory za liečbu. Očkovanie má významný ekonomický vplyv – prevencia je lacnejšia ako liečba.

6. Deti sú závislé od zdravotníctva v zmysle zaistenia bezpečného, účinného a cenovo dostupného očkovania

Dobre fungujúci systém očkovania je jedným z kľúčových prvkov silného zdravotníctva, ktorý pripravuje krajinu na budúce výzvy. Samotné pokrytie očkovaním sa vníma ako ukazovateľ pre hodnotenie kvality zdravotníctva a prístupu k základnej zdravotnej starostlivosti.

Európsky imunizačný týždeň je príležitosťou na cielenú podporu a zvýšenie povedomia o úspechoch očkovacích programov v rámci celého európskeho regiónu WHO. Zvláštna pozornosť sa venuje zachytávaniu zraniteľných a náchylných skupín – propagáciou hlavného posolstva, že očkovanie *každého* dieťaťa je životne dôležité na prevenciu pred chorobami a ochranu života.

7. Každé dieťa musí byť zaočkované

Myslíte si, že nemusíte dať zaočkovať vaše dieťa, lebo všetky ostatné sú aj tak zaočkované? Zamyslite sa ešte raz. Kolektívnu imunitu možno dosiahnuť len pri 95% zaočkovanosti ľudí. Každý, kto nie je zaočkovaný tak zvyšuje pravdepodobnosť, že sa nakazí a ohrozí tak seba, ako aj druhých vážnou chorobou. Sú aj iné prípady. Napríklad pred tetanom, ktorému sa možno vyhnúť očkovaním, sa nedá chrániť prostredníctvom kolektívnej

imunity, keďže nejde o nákazlivú chorobu. Ak vaše dieťa nie je zaočkované proti tetanu, nezáleží na tom, že všetci ostatní sú – stále nebude voči tetanu chránené.

Koncepcia kolektívnej imunity môže rodičov falošne uspokojiť – čo ich zas môže viesť k vynechaniu očkovania. Každé nezaočkované dieťa zvyšuje riziko šírenia týchto nákazlivých chorôb. V podstate stačí, aby sa jedna nezaočkovaná osoba nakazila a choroba sa môže rozšíriť ľahko medzi tých, ktorí tiež nie sú zaočkovaní.